

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО ЦВЯТКОВ С/У БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 20594/02)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

12 юни 2008 г.

ВЛЯЗЛО В СИЛА НА

12/09/2008 г.

Това решение ще стане окончателно при условията определени в член 44 § 2 от Конвенцията. То може да претърпи редакционни поправки

ДЕЛО ЦВЯТКОВ С/У БЪЛГАРИЯ

По делото Цвятков с/у България ,

Европейският съд за правата на човека (пето отделение) в състав от :

Пеер Лоренцен, *председател*,
Раит Маруст,
Володимир Буткевич,
Ренате Йегер,
Изабел Берро-Льофевр,
Миряна Лазарова Трайковска,
Здравка Калайджиева, *съдии*,
и Клаудия Вестердик, *секретар на отделението*,
След обсъждане на заседание на състава на 20 май 2008 г.,
Постанови следното Решение, прието на същата дата :

ПРОЦЕДУРА

1. Процедурата е образувана по жалба (№ 20594/02), отправена срещу Република България, с която българският гражданин, г-н Пеньо Илиев Цвятков („жалбоподателят“) е сезирал Съда на 15 май 2002 г. на основание член 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“).

2. Българското правителство („Правителството“) се представлява от своя агент, г-жа М. Коцева, от Министерството на правосъдието.

3. На 16 октомври 2006 г. Съдът обявява жалбата частично недопустима и решава да съобщи на Правителството мотивите по жалбата, основаващи се на член 6 § 1 от Конвенцията, отнасящи се до съдебната такса, която жалбоподателят е следвало да плати и от претендираното отсъствие на изпълнение на решение на вътрешното съдебни органи. Позицията се на разпоредбите на член 29 § 3 от Конвенцията, Съдът реши да бъдат разгледани едновременно въпросите по допустимостта и основателността на жалбата.

ФАКТИЧЕСКАТА ОБСТАНОВКА

I. ФАКТИТЕ ПО СЛУЧАЯ

4. Жалбоподателят е роден през 1952 г. в Габрово.

А. Наказателното преследване срещу жалбоподателя

5. На 13 януари 1999 г. Габровската районна прокуратура започва наказателно преследване срещу жалбоподателя за незаконно присвояване на сумата от 940 800 стари български лева (BGL).

6. С присъда от 1 декември 1999 г. Габровският районен съд го признава за невинен по обвиненията. На 28 април 2000 г. Габровският окръжен съд потвърждава решението на Габровския районен съд и това решение влиза в сила на 12 май 2000 г.

Б. Иск за обезщетение срещу държавата

7. На 26 април 2000 г., жалбоподателят образува дело за обезщетяване на вреди, насочено срещу Главна прокуратура, следствената служба в Габрово и полицията на основание на Закона за отговорността на държавата за вреди причинени на граждани. Той претендира сумата от 9 000 нови български лева (BGN), или около 4 600 евро за претърпени неимуществени вреди вследствие на проведените срещу него наказателни действия.

8. С решение от 27 октомври 2000 г. Габровският районен съд отхвърля претенциите на жалбоподателя. Той е осъден да заплати съдебната такса, чиито размер е определен на 360 BGN (около 184 евро).

9. Жалбоподателят обжалва. С решение от 18 май 2001 г., Габровският окръжен съд изменя атакуваното решение. Окръжният съд преценява, че всяко наказателно производство води, по своята природа, до някои неудобства за заинтересованото лице, което трябва да бъде обезщетено когато, както е в случая, повдигнатите обвинения се окажат неоснователни. С тези мотиви, той осъжда прокуратурата и следствената служба в Габрово да изплатят на жалбоподателя обезщетение от 500 лева /около 256 евро/ с лихвите, считано от 2 януари 2000 г.

10. Заинтересованият обжалва пред касационния съд. Той претендира, между другото, че сумата на отпуснатото обезщетение е незначителна. Ответниците не обжалват решението.

11. С решение от 14 януари 2003 г. Върховният касационен съд потвърждава атакуваното решение. Той счита, че сумата на обезщетението е била подходяща за жизненото равнище по време на обжалваните събития.

12. На 31 януари 2003 г. жалбоподателят плаща съдебните разходи, които е трябвало да плати в съответствие с решенията на националните съдебни органи.

В. Процедурата по изпълнение на решението на Габровския окръжен съд от 18 май 2001г.

13. На 21 юни 2001 г. вследствие на произнесеното от Габровския окръжен съд решение, жалбоподателят се снабдява с изпълнителен лист за сумата от 500 български лева и лихвите от 2 януари 2000 г.

14. В началото на месец юли 2001 г. заинтересованият иска плащането на част от сумата, дължима от следствената служба в Габрово. На 2 август 2001 г. следствената служба изплаща на жалбоподателя сумата от 250 български лева /около 128 евро.

15. На 6 август 2001 г., жалбоподателят иска от Главна прокуратура плащането на останалата част от обезщетението. Прокуратурата не изпълнява искането.

16. През 2001 г. и 2002 г. жалбоподателят на няколко пъти иска от прокуратурата да му бъде платена дължимата сума, но не получава никакъв отговор.

17. На 28 декември 2002 г., прокуратурата изплаща на заинтересования сумата от 356,84 български лева /около 182 евро/, включваща дължимите 250 лева заедно с лихвите.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И СЪДЕБНА ПРАКТИКА

18. Приложимото вътрешно право относно съдебните такси в рамките на процедура във връзка с обезщетение срещу органи на наказателното преследване е систематизирано в решение *Станков с/у България*, № 68490/01, §§ 19 до 21, ЕСПЧ 2007- .

ПРАВНА ОБСТАНОВКА

I. ОТНОСНО ПРЕТЕНДИРАНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

19. Като се позовава на членове 6 и 13 на Конвенцията, жалбоподателят отхвърля размера на съдебните такси, които е бил осъден да плати. От гледна точка на член 6 § 1 на Конвенцията, той претендира също, че обезщетението присъдено му от вътрешните съдилища му е било изплатено със значително закъснение.

20. Съдът счита, че тези оплаквания трябва да бъдат разглеждани единствено от гледна точка на член 6 § 1 от Конвенцията, който в тази си част гласи следното:

„Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно

обвинение срещу него, има право на справедливо /.../ гледане на неговото дело /.../от независим и безпристрастен съд /.../. „

А. По допустимостта

21. Съдът констатира, че оплакванията не са явно необосновани по смисъла на член 35 § 3 от Конвенцията. Съдът отбелязва освен това, че не намира никакъв друго основание за недопустимост. Така, че следва те да бъдат обявени за допустими.

Б. По същество

1. Относно оплакването за размера на съдебната такса в рамките на производство по обезщетение, заведено срещу държавата

а) Тези на страните

22. Жалбоподателят заявява, че сумата на съдебната такса, която е платил, е почти равна на сумата присъдена му от съдилищата за вреди претърпени от него по време на наказателното преследване, образувано срещу него.

23. Правителството изтъква аргумента, че жалбоподателят е поискал прекалено високо обезщетение и, че не е успял да докаже, че неговата претенция е била основателна. По този начин, според правителството, самият жалбоподател е създал условия съдебната такса да бъде толкова висока.

б) Преценката на Съда

24. Съдът припомня, че член 6 на Конвенцията гарантира на всеки правото съд, да разгледа всички негови спорове относно гражданските му права и задължения. От това следва, че „правото на съд”, и правото на достъп, а именно правото на сезиране на граждански съд, е един от аспектите. Това право не е абсолютно. То е подложено на специално приети ограничения, тъй като по самата си същност изисква регламентация от страна на държавата. Въпреки това, доколкото държавите, които са страни по Конвенцията, разполагат с известна възможност за преценка в тази област, Съдът трябва да се произнесе като последна инстанция по спазването на изискванията на Конвенцията (*Kreuz c/y Полша*, № 28249/95, §§ 52 и 53, ЕСПЧ 2001-VI ; горе-цитирания *Станков*, § 50).

25. Съдът отбелязва, че в рамките на оспорваната процедура, жалбоподателят е бил осъден да плати сумата от 360 български лева като съдебна такса, или седемдесет и два процента от присъденото му

от съда обезщетение, което е било равно на 500 български лева /параграфи 8 и 9 по-горе/.

26. Съдът счита, че положението на жалбоподателя в настоящото дело е идентично с това на жалбоподателя по горесцитираното дело Станков. В своето решение по това дело, Съдът констатира, че българската система за изчисляване на съдебните такси, приложими към суми, присъждани за неимуществени вреди в рамките на производството за обезщетяване по Закона за отговорността на държавата, така както все още е съществувала по време на събитията по настоящото дело, не е била съвместима с изискванията на член 6 § 1 на Конвенцията. В частност, Съдът заключава, че трудностите за ищците да изчислят подходящата сума на техните претенции в съчетание с високия размер и липсата на гъвкавост при изчисляване на съдебната такса, е предизвикала налагането на ограничение на правото за достъп до съд, което не е било пропорционално на законно преследваната цел (виж горе-цитираното решение *Станков*, параграфи 57 до 67). Съдът не вижда причина да стигне до различно заключение при сегашното дело.

27. С оглед на това, налице е нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията.

2. Относно оплакването за забавяне на изпълнението на решението от 18 май 2001г.

28. Позовавайки се на член 6 § 1 от Конвенцията, жалбоподателят разкрива факта, че присъдата на второинстанционния съд от 18 май 2001 г. е била изпълнена със закъснение.

29. Като се има предвид констатацията за нарушаване на член 6 § 1 в частта относно правото на достъп до съд /параграфи 24 до 27 по-горе/, Съдът счита, че не е необходимо да разглежда това оплакване.

II. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

30. По смисъла на член 41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна. „

A. Вреди

31. Жалбоподателят претендира 7 000 евро (EUR) за претърпени от него неимуществени вреди.

32. Правителството не зае позиция в това отношение.

33. Съдът счита, че жалбоподателят действително е претърпял неимуществени вреди. Произнасяйки се по справедливост, съгласно член 41 от Конвенцията, Съдът счита, че следва да бъдат присъдени на жалбоподателя 1 000 евро за неимуществени вреди.

Б. Разходи

34. Жалбоподателят претендира също 500 евро за разходи пред вътрешните правораздавателни органи и 1 500 евро за разходи по представителство пред Съда.

35. Правителството не зае позиция по този въпрос.

36. Според съдебната практика на Съда, жалбоподателят може да получи възстановяване на разходите си само доколкото са действително установени, необходими и в разумен размер. Съдът отбелязва, че в случая, жалбоподателят не е представил никакъв документ в подкрепа на искането си за възстановяване на разходи. Вследствие на това, като се имат предвид доказателствата, с които разполага и горещитираните критерии, Съдът отхвърля искането относно разходите, като недоказано.

В. Лихва за забава

37. Съдът счита за уместно лихвата за забава да се изчислява на основата на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* жалбата за допустима по отношение на оплакванията, основаващи се на член 6 § 1 от Конвенцията;
2. *Приема*, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията поради размера на съдебната такса, която жалбоподателя е бил осъден да плати;
3. *Приема*, че не е необходимо да разглежда оплакването по член 6 § 1 от Конвенцията, относно претендираното забавяне при изпълнение на решението от 18 май 2001 г. на Габровския окръжен съд;

ДЕЛО ЦВЯТКОВ С/У БЪЛГАРИЯ

4. *Приема:*

а) че държавата-ответник следва да изплати на сестрата на жалбоподателя в срок от три месеца от влизането в сила на решението, съгласно член 44 §2 от Конвенцията, 1 000 евро /хиляда евро/, като легова равностойност за неимушесвени вреди, както и всички суми, дължими като данъци и такси;

б) че от изтичането на горепосочения срок до изплащането на определените суми, върху тях ще се начислява проста лихва, равна на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, приложима през този срок, увеличена с три процентни пункта;

5. *Отхвърля* искането за справедливо обезщетение в останалата част.

Изготвено на френски език и съобщено писмено на 12 юни 2008 г. съгласно член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия ВЕСТЕРДИК

Пеер ЛОРЕНЦЕН

Секретар

Председател